

Hajnali részegség

Néhány évnyi kihagyás után Bérés Gábor ez év márciusában ismét megszervezte a hortobágyi Fecskeház Erdei Iskola és Ifjúsági ház birtokára az évad első nagyobb közös észlelését, a hortobágyi Messier-maraton. Természetesen már nagyon vártuk a közös észlelést, hiszen vannak ott barátaink, akikkel jó ideje nem találkoztunk, és a magányos téli észlelések után jólesik közösségben gyönyörködni az ég objektumaiban.

*„De fõnn, barátom, ott fõnn a derûs ég,
valami tiszta, fényes nagyszerûség,
reszketve és szilárdul, mint a hûség.
Az égbolt...”*

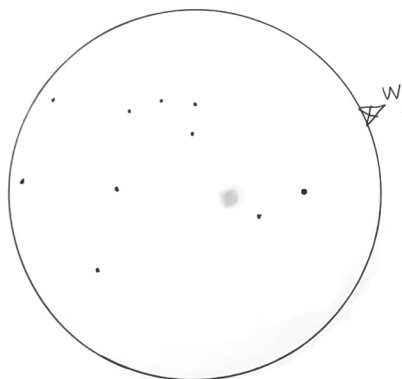
Nagy Mélykúti Ákos barátom társaságában érkeztem pénteken délután. A házigazda szívélyes fogadtatása után üdvözöltük régi ismerõseinket, elfoglaltuk szállásunkat. Az idõ kegyes volt hozzánk, a tavasz elsõ igazi meleg napjai étellel töltötték meg az ébredeszó tájat, így pakoltuk ki távcsõveinket az esti észlelésre.

Az észlelõhétvége fõ céljától eltérõen a magam részérõl nem terveztem végigész-

lelni Charles Messier katalógusának mind a 110 (109) objektumát, inkább a barátaim társaságában szerettem volna minél több idõt eltölteni beszélgetéssel. Továbbá szerettem Barnard-objektumaimat terveztem felkeresni, ezek közül is azokat, amelyek az Orion csillagképben találhatóak, és amelyekhez szûkségszerû a sötét ég, ami itt rendelkezésünkre is áll. Emellett természetesen Nagy Mélykúti Ákos üstõkõszelzõ projektjébe is szerettem volna bekapcsolódni. Ó fotografikusan, én pedig vizuálisan kerestem fel az égi vándorokat. Ákosnak 25 eredményes észlelése lett, én pedig két fényesebb üstõkõst rajzoltam le.

Az esti észlelõmaraton közel ötvenfõs csapatának jó része a szûrkület beálltával megkezdte az objektumok felkeresését. Segítségenkre volt a Bérés Gábor által kiosztott lista, gondosan sorba rendezve az objektumok ajánlott észlelési sorrendje szerint. Tudomásom szerint az elsõ egyik objektum (M74, M77) kifogott a lelkes csapaton, így elsõként a Messier 33 galaxis észlelése sikerült a sötétbe burkolozó égbolton. Néhány amatõrtárs távcsõvében nekem is sikerült megpillantanom a halvány, ködszerû galaxis felderengõ spirálkarjait. Ezt követõen nekifogtam a Barnard 35 és a Barnard 36 sötét ködök lerajzolásának. Új, 200/600-as Newton-tubusom optikai határait feszegetve végül a két láthatatlannak tûnõ objektumot sikerült papírra vetnem. Eközben volt idõnk egymás távcsõveiben megcsodálni egy-egy objektumot a csillagoktól sziporkázó égen.

*„Szájatva álltam
s a boldogságtól föl-fõlkiabáltam,
az égbe bál van, minden este bál van
és fölvilágolt mély értelme ennek
a régi, nagy titoknak, hogy a mennynek
tündérei hajnalba hazamennek
fényes körútjain a vègtelenek...”*

A 19P/Borelly üstõkõs 2022. március 25-én, Hõlgye Attila rajzán egy 200/600-as Newton-tubussal, 150x-es nagyítás mellett

Éjszakai hangulatkép Benei Balázs fotóján, Lőrncz Imre 80/1200-as Nikon-refraktorával

Hajnali műszerpark (Mizser Attila felvétele)

A legkitartóbb amatőrtársak 100 objektumig jutottak. A hajnalban felkelő Hold fénye az utolsókat sajnos már elrejtette fényes derengése mögé, így fáradtan, de büszkén, az éj csillagaival együtt nyugovóra tértünk, elengedve a lista legvégén lévő égi kódöségeket.

Az éjszakai fáradalmak kipihenése után a szombat délelőtt közös bográcslással kezdődött, a rotyogó pörkölt mellett volt idő megbeszélni az éjszakai tapasztalatokat.

Néhány amatőrtársunk fölfedezte a környék látnivalóit, amelyről délután egy rögtönzött beszámolót is kaphattak az érdeklődők.

Az ízletes ebéd az amatőrcsillagász szakácsok keze munkáját dicsérte. Bár mindenki fáradt volt, mégis inkább a beszélgetés, tapasztalatcseréé volt a főszerep: újra kezdődött a készülődés az éjszakai észlelésre.

Kora este felhők érkeztek. Optimisták voltunk, a főként sodródó párapamacsok nem szegték kedvünket, bár a felhőkép azért

meteor

adott okot az aggodalomra. Végül a maratoni észlelést senki sem kezdte meg, de azért előkerültek az okulárok. Béres Gáborral összehasonlító észlelést végeztünk, mert kíváncsiak voltunk, hogy a nagyobb átmérőjű tubus mennyivel mutatja fényesebben, részletesebben az Orion-ködöt. A kis 5 centiméteres apokromát nagyon szépen rajzolta a ködösség szárnyra emlékeztető íveit, a belső szerkezete változatos volt. A 20 centiméteres Newtonban inkább az intenzitáskülönbség volt jelentősebb, például a Trapezium alatti persáv jobban elkülönült a ködtől.

hogy itt lehetünk, együtt a barátainkkal. A vers, az égbolt adta tökéletes háttér számomra katartikus élményt nyújtott.

*„Olyan sokáig
bámultam az égbolt gazdag csodáit,
hogy már pirkadt is keleten s a szélben
a csillagok szikrázva, észrevétlen
meg-meglíbegtek...”*

Kicsit később még jutott idő néhány érdeklődő számára megmutatnom az addig számomra is ismeretlen Barnard 37 sötét

A tábor csoportképe (Mizser Attila felvétele)

*„Ez a sok élő, fényes, égi szomszéd,
ki látja, hogy a könnyem morzsolom szét.
Szóval bevallom néked, megtörötten
földig borultam s mindezt megköszöntem.”*

Béres Gábor meglepetéssel készült, amely a jelenlevők számára – nekem biztosan – meghatározó élményt adott. Valójában ezt hoztam haza magammal. Az este sötétjében közösen meghallgattuk Kosztolányi Dezső Hajnali részegség című versét Latinovits Zoltán tolmácsolásában. Miközben gyönyörködtünk az Orion csillagkép hatalmaságában, megálltunk egy percre, és elgondolkodtunk az Univerzum végtelenségén, illetve azon, hogy mit adunk az életben másoknak, mit kapunk, és milyen egyszerű dolog,

ködöt, bemutattam, hogy hogyan lehet ilyen objektumokat észlelni. Eközben új barátá tettem szert, lelkes ifjú amatőrtársunk személyében, aki kíváncsian hallgatta beszámolómat a rajzolásról. Ez a beszélgetés bent folytatódott, mert reménytelenül beborult az é, a csillagok eltűntek.

Végül éjjel felé kiderült az ég, néhányan folytatták az este megkezdett észlelést, illetve tartottak rögtönzött bemutatót a táborba érkező lelkes érdeklődőknek.

Rövid alvást követően pedig vasárnap reggelén szépen lassan kiürült a tábor. Fájó búcsú volt és egyben remény, hogy egy év múlva mindenkivel találkozunk ismét. Köszönöm az élményt!

Hölgye Attila